

Budapest választ.

Nem hittük, sőt el se képzeltük, hogy így is lehet választásokra készülni. Nem hittük régen, a jóval vidámabb, békésebb napokban s annál ke-

vésbé hittük mostanában, a mikor Budapest és az egész ország oly súlyos és életbevágó problémák előtt áll, mint valán még sohasem. A szivekben forr és háborog a borzalmas jelen és fájdalmas jövő minden keserősége. A pártok új ideálokat hajszolnak és oly szenvedelmesen törnek

egymás ellen, hogy közben megfelejtkeznek az ideálokról. És Budapest mégis csöndes, a mikor választásra készül. Mintha a politikai szenvedélyek már a választási előkészületekben meglettek volna levezető csatornájukat. Ha ez a feltevésünk helytáll, joggal remélhetjük, hogy a megválasztott nemzetgyűlés teljes egészében felszívja azokat a káros szenvedélyeket, melyek az országot oly elementáris erővel ostromolják.

A Lipótváros két kerületében sok a jelölt, sok a kortes, sok a plakát és mindennél több a röpecédula. Egy sokat zaklatott választópolgár ezt meséli:

— Naponta harmincz-negyven levelet, meghívást, felszólítást, röpecédulát kapok. Már reggel, a mikor hivatalba megyek, egy sereg czédula lóg a kilincsen, délben is, este újra. Az egyik így kezdődik:

„MIT AKAR SZTERÉNYI?“

A másik azt kérdi:

„MIT KIVÁN FENYŐ MIKSA?“

A harmadik így mondja:

„MIT AKAR SZEMERE GYÖRGY?“

Türelmes ember lévén, én mind elolvassom. És tanulmányozom még a Repold és a Halmay akaratát is. Ugy látszik, hogy minde-
nek nagy ugyan, de gazdának elég kiesi. S mivel Hegedüs Gyula nem vállalta, Repold lett a kisgazda-jelölt. Ő építész, tehát éppen az el-

Valami új dolog a mostani választáson a jelölő-iv. Ezt eddig nem ismertük. Most házról-házra, lakásról-lakásra járnak vele. Mert nem elég az, hogy valaki plakátokat nyomtat, hogy:

— Eljen „Ez Meg Ez“, kerületünk szeretett képviselőjelöltje!

Ez még kezdetnek is semmi. A ki igazi jelölt akar lenni, azt ötszáz választónak kell ajánlania, hogy csak jelölt is lehessen. Már most a hol tizenöt-huszt vagy még több a jelölt, csak az ajánlásra kell nekik vagy tizezer választó...

Ez az ajánlási rendszer nemcsak a titkos-ságot teszi illuzóriussá, hanem a jelöltségeket is. A kik ma fennen büszkélkednek, hogy „kerületünk szeretett képviselőjelöltjei“, még igen könnyen eleshetnek ettől a nagy hivataltól. Mert a legtöbb alighanem nem tudja összehozni a kellő mennyiségű jelölő választót.

Ezért vannak a temérdek jelölő-ivek. S ezért mondja a legtöbb ember erre a kérdésre:

— Kire fog szavazni?

Ezt a rejtélyes választ, hogy:

— Várjuk meg a nyolczórai vonatot!...

Persze kisgazda-párti jelöltje is van a Lipótvárosnak. Előbb Hegedüs Gyulát szemelték ki erre a méltóságra, mivelhogy színművész-

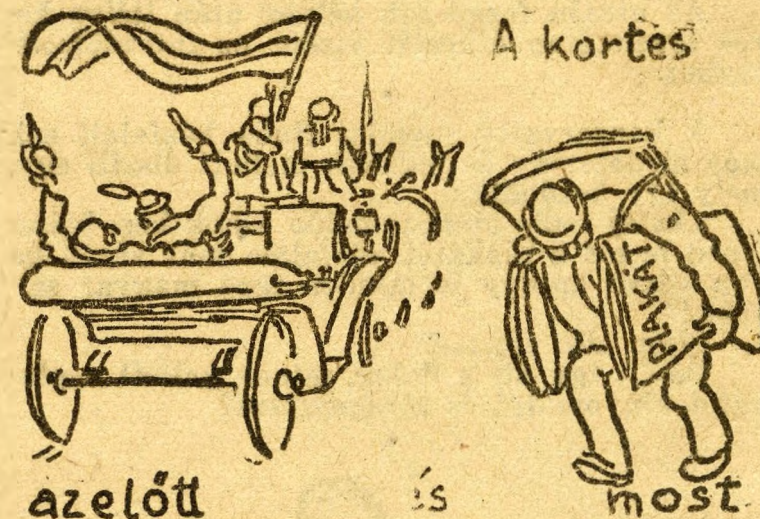

A praktikus választó.

nek nagy ugyan, de gazdának elég kiesi. S mivel Hegedüs Gyula nem vállalta, Repold lett a kisgazda-jelölt. Ő építész, tehát éppen az el-

lentétje a kisgazdának, mert hivatásánál fogva be akarja építeni a földeket.

Bárki legyen is a jelölt, az bizonyos, hogy a kisgazda-pártnak a Lipótvárosban igen jó talaja van. Ez a rengő kalászszal ékes, dusan termő rónaság nem is választhat más méltó képviselőt, csak földmivest.

Majd hétfőn megkérdezik tőle a lipótvárosiak:

— Milyenek megvolt a termés?

A IV-ik választókerületben csaknem minden utcásarkon virít a plakát

ÉLJEN

NÉMETH JÓZSEF

szabómester stb. stb.

A Fő-utczában czeruzával kijavított valaki egy plakátot, mely most így hangzik:

KEFÉLJEN

NÉMETH JÓZSEF

szabómester stb. stb.

A *Newyork*-kávéház élénk zsibongását stentori hang szakítja meg egy pillanatra:

— Bemutatom önöknek *Bakonyi* Samut, a XIV. választókerület függetlenségi pártjának képviselőjelöltjét.

A hirtelen beállott csendben Bakonyi kezd beszélni:

— A választóközönséghez jöttem s hol keressem fel a választókat, ha nem a kávéházban, még pedig abban a kávéházban, mely a szabadság városának büszke nevét viseli homlokán. Ide jöttem, hogy elmondjam, a mi szive-
men fekszik...

S kipöndörített egy hatalmas programbe-
szédet. A kávéházi közönség pedig, mely feketé-
jéhez politikát is kapott, természetesen tapsolt és éljenzett.

A Terézváros egyik kerületében néhány nap óta csupa 40 filléres bélyeggel vásárolják az emberek a rikkancsoktól a lapokat.

Honnan a sok bélyeg?

A Pető-párt minden szavazónak küldött egy-egy válaszbélyeges levelezőlapot, hogy kötelezzék magukat: „senki másra nem szavazok, csak Pető Sándorra”.

Az utcán forgó sok bélyeg után itélve kevés levelezőlap érkezett vissza az intézőbizottsághoz.

A konzervatív, csendes Buda házfalait sok más hirdetés mellett disziti egy, mely így kezdődik:

„Az éj leple alatt működő álnok kéz, hiába téped le ezt a plakátot, tartalma már régen be van vésve amugy is minden igaz magyar szívébe!”

Éljen stb. stb....“

De így áll a dolog, minek kellett a plakátot kinyomatni és kiragasztani?

— Elég volt az udvarlásból. Nyilatkozzék végre komolyan.

— Jó. Jöjjön hozzám — kortesnek.

Hogy az általános, titkos csakugyan „ugrás a sötétbe?” azt majd a közeljövő dönti el. De az a proféczia máris bevált, hogy általános, titkos mellett nem lehet etetni, itatni. Hol vannak azok a régi jó idők, a mikor a Vigadóban a pártvacsorákon a magas Curiától való remegés folytán ott diszített a falitábla: „A vacsoráját kiki maga fizeti” — és a mikor proforma jött a fizetőpinczér és a renitenskedő polgártársnak mutogatta a táblát, akkor a polgártárs méltatlankodott: „Hát én kiki vagyok? Én Virághegyi vagyok.” Ezzel az ügynek finanziaális része jogerősen el volt intézve. Tessék elképzelni a mai árak mellett vagy 1500 választót a Vigadó nagytermében étellel, itallal, kravátlis szivarokkal ellátni?

Száz szóznak is egy a vége. Ez lesz a legelső vizes választás. De aztán olyan is az. Egy zászlót, egy fehér, egy zöld, egy piros tollat nem látunk az egész fővárosban. Fiakkerek, autók nem robognak. És ilyen lesz a választási „mozgalom” a nagy napon is. Az egész aktus tisztán bürokratikus elintézésnek indul. Isten tudja, talán jobb is ez így. Mai napig mindenestre jobb.

Egész közéleti strukturánkat korfestő módon jellemző eset, hogy Budapesten minden fényes teremben és kevésbé fényes kávéházban minden jelölt zavartalanul mondhatta el programmbeli mondókáját, csak éppen Wekerle Sándorral és csak éppen a legelőkelőbb Belvárosban történt, hogy a mikor Wekerle a bolsevizmus romboló munkáját ismertette, a karzatról egy ellen-elvtárs házmesterné lekiáltott Wekerlének:

— A bolsevizmust maga csinálta!

Ugy látszik, a közbeszóló házmesterné fiatalabb lehet Wekerlének, mert csak magázta őt és nem tegezte. Wekerle, a ki máskor mindig mosolyog, ezuttal haragos arcot mutatott. Sőt reflektált is a közbeszólásra, mondván, hogy ő nem kortesbeszédet jött mondani, hanem igazságot hirdetni.

Az egész esetről az az egyetlen, a mi sajnálatos, hogy a közbeszóló házmesternét gyorsan eltávolították és pedig oly módon, hogy azt már nem csupán erkölcsi vereség czimén lehet elkönyvelni. De reméljük, hogy azóta már teljes a kiengeszteltség a Wekerle-párti felháborodók és a Friedrich-párti házmesterné között. Az a derék házmesterné, a ki ezuttal tullepte a határt, most már javulás okából tanúsítson több törvénytisztelést és elvei fentartásával a kormány rendeletéhez képest pontban nyolcz órákor csukja be a kaput és pontban tíz óráig ne követeljen kapunénzt. Akkor minden megbecsátva és szent a béke.

A választási harc rekvizitumai nagyon megfogyatkoztak. A merőben új eljárás arzenálisa még nagyon fejletlen, szegényes. Jófor-

mán az egyetlen fegyvere: a plakát, illetve a nyomtatvány. Művészete az agitációnak, lehet mondani: egyáltalában nincsen. Rajzos vagy színes plakátot alig lát az ember. Éber Antalnak van a XV. kerületben és Heinrich Ferencnek a XVII-ikben. Olyan, a melyik a gondolatával vagy a művészi hatásával megfogná az embert: sehol. Az ötlet, vagy az anyag hiánya okozza-e ezt a szegénységet, nem tudom. Valószínűbb, hogy az utóbbi. Ötlet itt mindig termett, akármilyen volt az időjárás. De a papír, a festék, a nyomás most szörnyen drága. Az anyag kaphatatlan, a munka megfizethetetlen. Csak a szó olcsó és ez valóban dusan ömlik is a jelöltekből meg a kortesekből. Beszéd, az csillag annyi a választókra, hogy alig tudnak hová menekülni az áradat elől. Ezt nem is keveslik. Ellenben, különösen a széleken, nagyon panaszoznak a zászlók abszolút hiányát.

— Ha már szavazó vagyok, — mondja egy asszony a Népszínház-utcában — legalább egy zászlót adhatnának az embernek! Ennek örültem a legjobban.

Egy tájékozottabb társa felvilágosítja:

— Nem lehet ám, mert titok, hogy ki kire szavaz; a zászló meg elárulná.

Az asszony nem hagyja magát:

— Hát nem kell ráírni a nevét. Ez annál jobb! Mert így legalább nem kell kimosni a nevet, mielőtt kötényt vagy ruhát csinál belőle az ember a gyerekeknek!

Ezért sajnálják a széleken, hogy nincsen zászló. Mert a plakáthól legfeljebb papircsákót lehet csinálni a gyerekeknek.

NAGYVILÁG.

(A csehek titokban mozgósítanak. — A legfőbb tanács ülésén Millerand elnököt. — Hollandia nem adja ki Vilmos volt német császárt. — Élén áll a fiumei kérdés.)

A cseh kormány behívta az 1894—1901. korszályokat és intézkedéseket tett a Lengyelország felőli határok megerősítésére. Ezt állítja egy lengyel hiradás. Prágában különben sietnek a választásokkal, a minek oka az, hogy Magyarország is most választ és tekintettel a magyarok és csehek közti politikai viszonyra, kívánatos, hogy Csehország is minél előbb tullegyen a választásokon. A N. W. J. szerint a katonai egyezmény, a mely Ausztria és Csehország között állítólag létrejött, a következő pontozatokat tartalmazza: 1. A megállapodások életbeléptetése után Ausztria katonai rendelkezései a csehekkel egyetértésben tehetők csupán meg. 2. Csehországnak Magyarországgal való háboruja esetén hadianyagot Ausztria csak a cseh államnak szállíthat. 3. Veszély esetén Német-Nyugat-Magyarországnak cseh csapatok által való megszállása vehető számításba.

A szomszéd államok fegyverkezéseinek új okot tulajdonít egy jelentős, melyet frankfurti ujságok kaptak Párisból. E távirat szerint az entente felkérte Romániát az Oroszországban való fegyveres beavatkozásra. Hasonló felhívást küldenek Csehországnak és Jugoszláviának.

A legfőbb tanács tegnap délelőtt ülést tartott, a melyen kezdetben Clémenceau elnököt, később azonban Millerand, a ki a békeértekezlet elnöke lett. A legfőbb tanács elhatározta, hogy a legfőbb tanács utódjaként a szövetségesek nagykövetői fognak állandó konferenciát tartani Párisban. Ez a konferencia jövő hétfőn kezdi meg működését. A Temps szerint a kormányelnökök nemsokára tartják meg első értekezletüket Londonban.

Millerand a külügyminiszteri tárczát Poincarénak szándékozik átengedni.

Hollandia nem fogja teljesíteni a szövetséges hatalmaknak azt a kérését, hogy a német császárt kiszolgáltassa. Ezt írja a párisi L'Oeuvre. A párisi ujság nézete szerint maguk a szövetségesek is meg vannak győződve, hogy a Hollandiához intézett jegyzékük csupán diplomáciai formáság.

A délszláv kormány választát a legfelsőbb tanács elfogadhatatlannak nyilvánította és 4 napos határidőt szabott a délszlávoknak arra, hogy ezalatt vagy fogadják el a legfelsőbb tanács legutóbbi javaslatát, vagy pedig életbeléptetik a londoni szerződést. A Corriere della Sera luganói hiradása szerint Párisból ezt a jelentést kapta: Minthogy kedd délelőttig a legfelsőbb tanács Belgrádból nem kapott választ, Nitti jegyzőkönyvbe vétette, hogy a Jugoszlávia javára tett engedményeket mind visszavonja és a londoni szerződés egyszerű végrehajtását követeli. Délután közölték Nittivel a belgrádi kormány választát, a mely egy jelentéktelen kérdés kivételével valamennyi pontban elutasítja Anglia, Franciaország és Olaszország javaslatait. Erre Nitti a legfelsőbb tanács délutáni ülésén megismételte délelőtti nyilatkozatát.

Kaukázusi angol expedíció elindulásáról szól a hir. A Temps tévesnek mondja ezt a hírt. Mindössze segítőexpedíció kiküldéséről van szó, a mely főleg hadiszert vizs a kaukázusi népeknek, hogy azzal támogassa őket a bolsevizmus elleni harcban. Párisba érkezett mai londoni jelentések igen határozottan azt mondják, hogy a népszavazásokra szánt angol csapatok nagy részét, váratlan rendelkezéssel,

Dé
az
go
ny
eu
dü

me
tel
si
si
=

nö
ja
zá
D
ek
bé
600
280

hoz
hál
An
Ste
30-
Ru
20-
Pol

tes
do
a s
Ar
me
hal
üg

tis
ho
tes
bet
Br
hiv
öss

má
mo
Má
kia
a l

hor
öss
jelt
tás
Ba
vol
bel
lye

tün
egy
Syn
tud
Vör
segi
hál
érm

vét
örö
sze
sze
sza
por
kop
Az
elő
a l
tás
ma
hat
Mil
buc

Z.
gos
z
Az
meg

szü
jai
gál